

Undervisningsbeskrivelse

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Termin	Maj/juni 2026
Institution	College 360 Handelsgymnasiet Silkeborg
Uddannelse	HHX
Fag og niveau	Historie B
Lærer(e)	Anne Harbo Frandsen (AHF)
Hold	HHX2h

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb i faget

Forløb 1	Europa i verden ca. 1500-1700
Forløb 2	Fra enevælde til demokrati. Danmark ca. 1700-1900
Forløb 3	Danmark i krig 1848-2021 (SO6)
Forløb 4	Fra imperialisme til tysk udryddelseskrig: Europa og 'de andre' 1870-1945 [fortsættes i 3g]
Forløb 5	
Forløb 6	
Forløb 7	
Forløb 8	
Forløb 9	

Om materialer i denne undervisningsbeskrivelse

Som elev må du til eksamen tilgå det baggrundsstof/de kilder, som der er linket til i undervisningsbeskrivelsen. Der står "elever må tilgå dette link til eksamen" ved de enkelte links, som må bruges til eksamen. Alt andet materiale, som der ikke er linket til, findes som dokumenter på Studie+.

De sider, der er linket til i de enkelte forløbsoversigter stammer udelukkende fra e-bøger og er opført uden forfatter m.m. En samlet oversigt over de anvendte grundbøger ses her:

- Allan Ahle et al., *Historieportalen*, Systime, 2021
- Carl-Johan Bryld, *Civilisationernes verdenshistorie*, Systime, 2017
- Carl-Johan Bryld, *Verden efter 1914 – i dansk perspektiv*, Systime, 2019
- Carl-Johan Bryld & Peter Hansen-Damm, *Verdenshistorie til HHX*, Systime, 2018
- Christian Lund & Brian Dupont Larsen, *På sporet af historien*, Systime, 2021
- Dorthe Chakravarty & Hanne Mortensen, *De danske kvinders historie*, Systime, 2014
- Helle Folkersen, *Det britiske imperium. Fra Englands ekspansion til Commonwealth*, Systime, 2015
- Helle Folkersen, *Industrialiseringen. Da verden blev moderne*, Systime, 2020
- Inge Adriansen et al., *Fokus – kernestof i historie 2. Fra oplysningstid til europæisk integration*, Gyldendal, 2019
- Jakob Buhl Jensen & Rasmus Kjærgaard Petersen, *Danmark i Europa – Grundbog til Danmarks historie*, Systime, 2021
- Kasper Thomsen, *Historiefaglig arbejdsbog*, Systime, 2018
- Olaf Søndberg, *Danmark i krig*, Systime 2012
- Peter Frederiksen, *Grundbog til Danmarkshistorien*, Systime 2006

Forløb 1	Europa i verden ca. 1500-1700
Forløbets indhold og fokus	<p>De første moduler i forløbet bestod af en kort introduktion til historiefaget og centrale begreber (det funktionelle kildebegreb, kildekritiske begreber, historiens drivkræfter, årsag-konsekvens samt historiebrug) og øvelser, der trænede eleverne i kildelæsning og -kritik.</p> <p>De øvrige moduler har været opdelt i to spor: Et om Europa anno 1500 og et om europæerne i verden.</p> <p>For det første spor er der arbejdet med følgende overordnede problemstillinger:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvilke årsager var der til, at renæssancen opstod? - Hvilket menneskesyn blev udtrykt i renæssancens kunst? - Hvordan opfattede man naturvidenskaben i renæssancen? <p>Eleverne har kendskab til stændersamfundets indretning, Italiens særposition i perioden og renæssance-begrebet. Der er lagt vægt på renæssancemenneskernes opgør med "den mørke middelalder" og på, hvordan dette manifesterede sig i kunsten og interessen for naturvidenskab. Grundlæggende kildekritik er øvet ud fra centrale kilder, og i arbejdet med årsagerne til renæssancens opståen er aktør-struktur-forhold og historiens drivkræfter taget op.</p> <p>For det andet spor er der arbejdet med følgende overordnede problemstillinger:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvordan forløb koloniseringen? - Hvilke motiver var der til koloniseringen? - Hvilke fremmedbilleder dominerede i kulturmødet mellem europæerne og den oprindelige befolkning? - Hvordan kan man se tegn på historiebrug i fortællingen om koloniseringen af Amerika? <p>Eleverne har indsigt i koloniseringens forløb og har bl.a. sammenlignet den spanske og engelske opdagelse af "Den nye verden". Der er arbejdet indgående med det europæiske syn på de indfødte ud fra teori om fremmedbilleder og begreberne etnocentrisme og kulturrelativisme. Dette er foregået med udgangspunkt i samtidige kilder såvel som et nutidigt afsæt i form af Disneys <i>Pocahontas</i>, der har belyst emnet som historiebrug. Bemærk: I arbejdet med historiebrug og fremstillingen af historien om slaveri og kolonisering er en sekvens fra <i>Historien om Danmark</i> også analyseret (jf. næste forløb, første emne).</p> <p>Varighed: 16 moduler á 60 minutter (august-oktober 2025)</p>
Faglige mål	<ul style="list-style-type: none"> - demonstrere indsigt i udviklingen i Danmarks og verdens historie inden for de seneste ca. 500 år, herunder væsentlige begivenheder og sammenhænge mellem den nationale, europæiske og globale udvikling - forholde sig reflekterende til demokratisering og menneskerettigheder i nationalt og globalt perspektiv - reflektere over samspillet mellem mennesker og natur - analysere udviklingen i den globale velstand, samhandel og magtfordeling - skelne mellem forskellige typer af forklaringer på samfundsmæssige forandringer og reflektere over mennesket som historieskabt og historieskabende - demonstrere viden om fagets identitet og metoder - anvende historisk-kritiske tilgange til at indsamle, bearbejde og remediere forskelligartet historisk materiale og forholde sig kritisk og reflekterende til historiebrug
Kernestof	<ul style="list-style-type: none"> - Hovedlinjer i Danmarks og verdens historie - Udviklingen i Europas position i verden

	<ul style="list-style-type: none"> - Udviklingen af menneskerettigheder og ligestilling i nationalt og globalt perspektiv - Globalisering - Kultur i nationale og globale sammenhænge - Udviklingen i levevilkår, nationalt og globalt - Økonomisk udvikling og dennes betydning for national og global velstand - Historiebrug og formidling
<p>Anvendt materiale</p>	<p>KERNESTOF</p> <p>Introduktion til historiefaget</p> <ul style="list-style-type: none"> - Læreroplæg med introduktion til centrale historiefaglige begreber og kildekritik på baggrund af "5.1.Skriftlige kilder" og "1.6.1. Grundlæggende kildeanalyse" in: Kasper Thomsen, <i>Historiefaglig arbejdsbog</i>, Systime, 2018 - "Historiens drivkraft" in Henrik Bonne Larsen & Thorkil Smitt, <i>Introduktion til historie</i>, Systime, 2011 <p>Årsager til renæssancens opståen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Italien i 1400-tallet: https://verdenhistorietilhxx.systime.dk/?id=1326 - Humanismen: https://verdenhistorietilhxx.systime.dk/?id=1339 <p>Menneskesynet i renæssancen – belyst gennem kunsten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Renæssancens kunst: https://verdenfoer1914idanskperspektiv.systime.dk/?id=391 - Kilde: Pico della Mirandola om menneskets værdighed 1486 (i uddrag): https://verdenfoer1914idanskperspektiv.systime.dk/?id=178#c429 - Kilde: Udsnit af alberttavle 1287: https://verdenfoer1914idanskperspektiv.systime.dk/?id=391 - Kilde: Udsnit af Dirck Bouts maleri 1468: https://verdenfoer1914idanskperspektiv.systime.dk/?id=391 <p>Den naturvidenskabelige revolution og kirkens reaktion</p> <ul style="list-style-type: none"> - Den naturvidenskabelige revolution: https://verdenfoer1914idanskperspektiv.systime.dk/?id=382 - Kilde: "Kirkens dom over Galileo Galilei" in: Flemming Clausen, <i>Skabt til at skabe – renæssancens kultur i Europa</i>, Lindhardt & Ringhof, 1997) - Kilde: Galileis brev til Kepler, 19. august 1610 (uddrag): https://verdenhistorietilhxx.systime.dk/?id=1327 <p>Opdagelsen af Amerika</p> <ul style="list-style-type: none"> - Europa opdager verden: https://verdenfoer1914idanskperspektiv.systime.dk/?id=402 - Læreroplæg på baggrund af "Columbus og den spanske kongemagt" in: Jesper Nielsen, <i>Opdaget?</i>, forlaget Columbus, 2020 - Kilde: Columbus finder Cuba 1492 (uddrag): https://verdenfoer1914idanskperspektiv.systime.dk/?id=151#c481

Koloniseringen af Syd- og Mellemamerika

- Spanierne erobrer Syd- og Mellemamerika:
<https://verdenfoer1914idanskperspektiv.systime.dk/?id=472>

Kulturmøder og fremmedbilleder

- Læreroplæg med introduktion til begreberne kulturmøde, kulturel relativisme og fremmedbilleder på baggrund af bl.a. afsnittet "kultur, fremmedbilleder og kulturmøder" s. 20-21 in: Marianne Rostgaard & Lotte Schou, *Kulturmøder i dansk kolonihistorie*, Gyldendal 2010
- Informationssøgning om begrebet ethocentrisme
- Kilde: Las Casas om behandlingen af indianerne 1542:
<https://verdenfoer1914idanskperspektiv.systime.dk/?id=149> (uddrag) (brugt til sammenligning med *Columbus finder Cuba 1492*)

Danmark og slaveriet – og fortællingen om det

- 1.3. Historiebrug: <https://historiefagligarbejdsbog.systime.dk/?id=144>
- Informationssøgning om Peter von Scholten og slaveoprør i danske kolonier
- Dr.dk, "Slavehandlerstatuer rives ned", 12.06.2020 (videoen som kilde):
<https://www.dr.dk/nyheder/indland/slavehandlerstatuer-rives-ned-verden-over-hvad-skal-vi-goere-i-danmark#!/>
- 12. Historiebrug, skemaet "forskellige typer af historiebrug":
<https://paasporetahistorien.systime.dk/?id=141>

Koloniseringen af Nordamerika og Den transatlantiske slavehandel

- Handelskompagnerne:
<https://fraantikkentileuropaeiskekspansion.systime.dk/?id=231>
- Koloniseringen af Nordamerika:
<https://fraantikkentileuropaeiskekspansion.systime.dk/?id=232>
- Koloniseringens konsekvenser for indianerne:
<https://fraantikkentileuropaeiskekspansion.systime.dk/?id=233>
- Den moralske ret til at kolonisere:
<https://fraantikkentileuropaeiskekspansion.systime.dk/?id=234>
- Hvor kom indianerne fra:
<https://fraantikkentileuropaeiskekspansion.systime.dk/?id=235>
- Den transatlantiske slavehandel:
<https://fraantikkentileuropaeiskekspansion.systime.dk/?id=236>
- Plantagedrift: <https://fraantikkentileuropaeiskekspansion.systime.dk/?id=237>
- Oprør mod slaveri og kolonialisering:
<https://fraantikkentileuropaeiskekspansion.systime.dk/?id=238>

	<p>Historiebrug og fremmedbilleder i <i>Pocahontas</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Kilde: <i>Mit, mit, mit</i>: https://www.youtube.com/watch?v=0rLiHtAuzkE - Kilde: <i>Vindens farver</i>: https://www.youtube.com/watch?v=BEedBuld76E <p>SUPPLERENDE STOF</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kilde: Eric Goldberg & Mike Gabriel, <i>Pocahontas</i> (1995) - Lærerbaserede kildekritiske øvelser og øvelser med fokus på grundlæggende kronologi - Historielab.dk, "Historie på middagsbordet", video, uden dato
Arbejdsformer	<ul style="list-style-type: none"> - Lærerstyret undervisning - Par- og gruppearbejde - Individuelt arbejde - Kreative øvelser (fremstilling af plancher, tegninger og remediering)

Forløb 2	Fra enevælde til demokrati. Danmark ca. 1700-1900
Forløbets indhold og fokus	<p>I forløbet har der været fokus på politiske og sociale ændringer i Danmark i perioden 1700-1900. Det enevældige samfund og oplysningstidens kritik af det er undersøgt først i forløbet, og der er arbejdet med et europæisk såvel som dansk perspektiv for at eleverne har kunnet se sammenhæng mellem udviklingen i Danmark og andre lande.</p> <p>Centralt i forløbet er arbejdet med den industrielle revolution, hvor udgangspunktet også har været en sammenligning, her mellem England og Danmark. Særligt Danmarks særstatus som landbrugsland er i denne sammenhæng blevet betonet, hvorefter de sociale ændringer, som industrialiseringen førte med sig (vandringen fra land til by, arbejderklassens opståen og arbejderbevægelsens fremkomst), er blevet undersøgt.</p> <p>Foruden træning i grundlæggende kildearbejde har eleverne i dette forløb arbejdet kreativt og har bl.a. fremstillet podcasts om oplysningstiden og informationsmateriale for enevældige herskere. Tråden fra det forudgående forløb om historiebrug tages op i arbejdet med <i>Historien om Danmark</i>. Afsluttende har eleverne trænet opstilling og besvarelse af problemstillinger i et større gruppearbejde, der er mundet ud i en fremlæggelse.</p> <p>Overordnede problemstillinger for forløbet er:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvordan udviklede Danmark sig fra enevælde til demokrati? - Hvilke tanker var centrale for oplysningstiden? - Hvordan forløb industrialiseringen i hhv. England og Danmark? - Hvordan påvirkede industrialiseringen i Danmark de sociale forhold på landet og i byen? - Hvilke årsager var der til, at styreformen i Danmark udviklede sig fra enevælde til demokrati? <p>Varighed: 26 moduler á 60 minutter (oktober-december 2025 + marts-april 2026)</p>
Faglige mål	<ul style="list-style-type: none"> - demonstrere indsigt i udviklingen i Danmarks og verdens historie inden for de seneste ca. 500 år, herunder væsentlige begivenheder og sammenhænge mellem den nationale, europæiske og globale udvikling - demonstrere indsigt i grundlæggende styreformers og politiske ideologiers samt forholde sig reflekterende til demokratisering og menneskerettigheder i nationalt og globalt perspektiv - reflektere over samspillet mellem mennesker og natur - analysere udviklingen i den globale velstand, samhandel og magtfordeling - skelne mellem forskellige typer af forklaringer på samfundsmæssige forandringer og reflektere over mennesket som historieskabt og historieskabende - demonstrere viden om fagets identitet og metoder - anvende historisk-kritiske tilgange til at indsamle, bearbejde og remediere forskelligartet historisk materiale og forholde sig kritisk og reflekterende til historiebrug - formulere og formidle historiefaglige problemstillinger mundtligt og skriftligt og relatere disse til elevernes egen tid
Kernestof	<ul style="list-style-type: none"> - Hovedlinjer i Danmarks og verdens historie - Udviklingen i Europas position i verden - Udviklingen af demokrati, menneskerettigheder og ligestilling i nationalt og globalt perspektiv

	<ul style="list-style-type: none"> - Globalisering - Kultur i nationale og globale sammenhænge - Udviklingen i levevilkår, nationalt og globalt - Økonomisk udvikling og dennes betydning for national og global velstand - Historiebrug og formidling
<p>Anvendt materiale</p>	<p>KERNESTOF</p> <p>Enevælden og dens legitimering</p> <ul style="list-style-type: none"> - DR, <i>Historien om Danmark</i>, episode 7 "Enevælde og oplysningstid", 2017 (de første ca. 20 minutter som baggrundsstof) (tilgængelig på mitCFU) - Kilde: Maleri af Louis 14., malet af Hyacinthe Rigaud, 1701 - Kilde: Maleri af Christian 7., malet af Peder Als 1767-72 - Kilde: Bossuet om statsforhold, uddrag af <i>den hellige skrift</i> 1709: https://civilisationernesverdenshistorie.systime.dk/?id=203 <p>Dokumentaren som historieformidling</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kilde: DR, <i>Historien om Danmark</i>, episode 7 "Enevælde og oplysningstid", 2017, herunder analyse af udvalgte sekvenser om forholdet mellem bønder og godsejere samt om Danmark som slavenation (22:43-25:44 + 54:20-58:20) - Informationssøgning om fakta-og fiktionskoder - 12. Historiebrug, skemaet "forskellige typer af historiebrug": https://paasporetahistorien.systime.dk/?id=141 <p>Oplysningstiden</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oplysning og enevælde: https://danmarkieuropa.systime.dk/?id=203 - Oplysning i Danmark: https://danmarkieuropa.systime.dk/?id=204 - Kilde: <i>Lovens Ånd</i> (uddrag): https://verdenshistorietilhhx.systime.dk/?id=1227 - Kilde: Grundloven (uddrag), kap. 1 §1-3, kap. 2 §6-8 og kap. 3 §18-19, retsinformation.dk, uden dato <p>Landboreformer og andelsbevægelse i Danmark</p> <ul style="list-style-type: none"> - Peter Schroeder, <i>Det 20. århundredes Danmarkshistorie</i>, Columbus, 2009, s. 16-22 - Kilde: Udvalgte sider fra Arla.dk om Arla og andelsbevægelsen til belysning af historiebrug, uden dato <p>Den industrielle revolution</p> <ul style="list-style-type: none"> - Læreroplæg på baggrund af "Det statiske landbrugssamfund", "Industriell revolution – forudsætninger" og "Landbrugets revolution" in: Carl-Johan Bryld & Peter Hansen-Damm, <i>Verdenshistorie til HHX</i>, Systime, 2018 - Fra håndværk til manufaktur: https://verdenshistorietilhhx.systime.dk/?id=1003

- Fra manufaktur til industri: <https://verdenhistorietilhx.systime.dk/?id=1004>
- Danmark – et industriland: <https://industrialiseringen.systime.dk/?id=145>
- Kilde: Tegning, kvinde får sit hår klemt i en maskine, datering og afsender ukendt

Arbejder- og underklasse i København i 1800-tallet

- Kilde: Vævehal i København givet til etatsråd Ruben og hustru (billede), 1890
- Kilde: Tegning, kvinde får sit hår klemt i en maskine, datering og afsender ukendt
- Peter Schroeder, *Det 20. århundredes Danmarkshistorie*, Columbus, 2009, s. 27-31
- Kilde: Louis Pio, Maalet er fuldt 1872 (uddrag): <https://historieportalen.systime.dk/?id=c3960>

Socialismen i Danmark

- Kort læreroplæg om hovedtrækkene i liberalisme og socialisme
- Kilde: Louis Pio, Maalet er fuldt 1872 (uddrag): <https://historieportalen.systime.dk/?id=c3960>

Projektarbejde – Fra enevælde til demokrati. Danmark ca. 1700-1900

- Kilde: Kilde: Louis Pio, Maalet er fuldt 1872 (uddrag): <https://historieportalen.systime.dk/?id=c3960>
- Kilde: Gengivelse af Slaget på Fælleden i det satiriske ugeblad *Ravnen*, 05.05.1889 in: Lotte Flugt Kold, lex.dk, 25.03.2025
- Kilde: Lizette Risgaard, *Vi må ikke glemme fortiden* (uddrag) in: fyens.dk, 2019
- Kilde: En ufaglært kvindes erindringer 1932 (uddrag): <https://grundbogtildanmarkshistorien.systime.dk/?id=168#c635>

Vejnen til demokrati #1 – Grundloven

- DR, *Historien om Danmark*, episode 8 "Grundloven, folket og magten", 2017 (de første ca. 25 minutter som baggrundsstof) (tilgængelig på mitCFU)

Vejnen til demokrati #2 – De syv f'er og kvinders valgret

- Danmarkshistorien.dk, "Grundlovsændringen i 1915: Historien om de syv f'er", 2015, video (tilgængelig på youtube)
- Argumenter for og imod stemmeret: <https://kvinder.systime.dk/?id=141>
- Kilde: Kvindelig Fremskridtsforenings tidsskrift, "Hvad Vi vil", 1890: <https://kvinder.systime.dk/?id=141>
- Kilde: Carl Ploug om kvindelig stemmeret, 1888: <https://kvinder.systime.dk/?id=141>

SUPPLERENDE STOF

	<ul style="list-style-type: none"> - DR "Ludere og lommetrye og lirekasssemænd, episode tre, "Rabarberdrengene mod panserbasser", 2015 (tilgængelig på dr.dk) - Informationssøgningsopgave om den industrielle revolution - Informationssøgning om Adam Smith - Kort øvelse til repetition af historiens drivkræfter - Lærerskrevet definition på begreberne bagvedliggende og udløsende årsager på baggrund af "1.5.2. Årsager og forklaringer" in: Kasper Thomsen, <i>Historiefaglig arbejdsbog</i>, Systime, 2018 -
Arbejdsformer	<ul style="list-style-type: none"> - Lærerstyret undervisning - Par- og gruppearbejde - Individuelt arbejde - Projektarbejde - Kreative øvelser (fremstilling af plancher, udvikling af læringsspil, remediering)

Forløb 3	Danmark i krig 1848-2021 (Tværfagligt SO6-forløb med dansk)
Forløbets indhold og fokus	<p>Forløbet har historiefagligt haft sit fokus på den udvikling, som Danmark militært, udenrigspolitisk og sikkerhedspolitisk har gennemgået fra Den Første Slesvigske Krig til starten af det 21. århundrede. Der er arbejdet med fire væsentlige nedslag – De slesvigske krige, besættelsen, krigen i Afghanistan og Irak samt Danmark i en fremtidig verdensorden. I historie er der blevet fokuseret på årsager og konsekvenser samt årsagssammenhænge. Danskfagligt har forløbet fokuseret på, hvordan temaet krig på forskellig vis og under indflydelse af sin samtid er blevet skildret og tematiseret i mangfoldige genrer, herunder både i litteratur, maleri og på film.</p> <p>Det tværfaglige forløb er mundt ud i en tværfaglig rapport (DHO), hvor eleverne selv har valgt et af de fire nedslag og en opgaveformulering.</p> <p>Varighed: 11 moduler á 60 minutter (januar-februar 2026), hertil tre skrive dage i marts 2026</p>
Faglige mål	<ul style="list-style-type: none"> - demonstrere indsigt i udviklingen i Danmarks og verdens historie inden for de seneste ca. 500 år, herunder væsentlige begivenheder og sammenhænge mellem den nationale og europæiske udvikling - analysere konflikters opståen og håndteringen af disse - skelne mellem forskellige typer af forklaringer på samfundsmæssige forandringer og reflektere over mennesket som historieskabt og historieskabende - demonstrere viden om fagets identitet og metoder - anvende historisk-kritiske tilgange til at indsamle og bearbejde forskelligartet historisk materiale og forholde sig kritisk og reflekterende til historiebrug
Kernestof	<ul style="list-style-type: none"> - hovedlinjer i Danmarks og verdens historie - væsentlige nationale, regionale og globale konflikter og samarbejdsrelationer
Anvendt materiale	<p>KERNESTOF</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kilde: Brev fra Orla Lehmann 30. april 1848 - Kilde: Brev fra Peter Vedel om situationen i Tyskland 1848 - Kilde: D.G. Monrads beretning om 1864, 1880 - Kilde: A.D. Jørgensen, Vurderinger af de nationalliberales indsats, uden årstal - Kilde: Dansk film-avis, propagandafilm, 1945 - Kilde: Det gælder din frihed, propagandafilm, 1946 - Kilde: Dansk Frihedsråd, Nytaarshilsen til det kæmpende danske Folk, januar 1944 - Kilde: Hartvig Frisch beskylder Frihedsrådet for mord!, Information, 1945 - Kilde: Anders Fogh Rasmussens tale på Søværnets Officersskole 29.08.2003 - Kilde: Anders Dall o.a.: Generaler efter 30 års dansk krigsindsats, DR, 22. september 2024 - Kilde: Dansk Folketings beslutning, bemærkninger 14.12.2001 - Kilde: Pressemeddelelse vedrørende Irak, 21.03.2003 - Kilde: Samuel Huntington: Om civilisationernes sammenstød 1993 (uddrag)

	<ul style="list-style-type: none"> - Kilde: Francis Fukuyama: Historiens afslutning og det sidste menneske 1992 (uddrag) - Kilde: Mette Frederiksens tale ved Afslutningsdebatten, 21.05.2025 <p>SUPPLERENDE STOF</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jesper Samson: Nationalisme, maj 2018 - Peter Frederiksen: Grundbog til Danmarkshistorien, Systime 2006, s. 133-138 - Rasmus Glenthøj: 1864 – Monrad var ikke så gal, som vi tror - Olaf Søndberg: Danmark i krig, Systime 2012, s. 85-94 + s. 147-154 + 297-302 - Søren Schou: Litteraturen under besættelsen, lex.dk (uden dato) - Bo Lidegaard, Danmark i krig 1991-2011, Aarhus Universitetsforlag (videoforedrag), 2018 - Lars Erslev Andersen: 20 år efter 9/11: Det har vi lært af krigen mod terror, Diis publikation, 2021
Arbejdsformer	<ul style="list-style-type: none"> - Lærerstyret undervisning - Par- og gruppearbejde - Individuelt arbejde - Kreative øvelser (fremstilling af plancher, tegninger og remediering) - Rapportskrivning

Forløb 4	Fra imperialismen til tysk udryddelseskrig. Europa og 'de andre' 1870-1945
Forløbets indhold og fokus	<p>Forløbet skitserer udviklingen fra begyndelsen af imperialismen og frem til Anden Verdenskrig. En rød tråd gennem forløbet er den europæiske indstilling til 'de andre' belyst gennem synet på afrikanerne under Kapløbet om Afrika, men også afrikanernes møde med imperialisterne belyses. Fokuspunkter har været europæernes motiver – de økonomiske, de stormagtspolitiske og de ideologiske. Elevernes forviden om den industrielle revolution fungerer som afsæt for at forklare Europas position og ikke mindst Storbritanniens særstilling i perioden.</p> <p>Kampen om kolonierne og stormagternes rivalisering indgår som mulige forklaringer på Første Verdenskrigs udbrud, og i arbejdet med Første Verdenskrig såvel som Den russiske revolution repeterer eleverne igen centrale begreber som årsag-virkning, historiens drivkræfter og udløsende/bagvedliggende årsager. Endelig tages historiebrug fra de to tidligere forløb op igen, idet et uddrag af romanen <i>Intet nyt fra vestfronten</i> sammenlignes med et uddrag af filmen fra 2022 for at afgøre om fremstillingen af krigen har ændret sig over tid og til hvilket formål.</p> <p>Oveordnede problemstillinger for forløbet er:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvilke motiver havde europæerne til at opbygge imperier? - Hvordan opfattede europæerne sig selv og andre folkeslag? - Hvordan opfattede de indfødte, der blev del af de europæiske imperier, europæerne? - Hvordan udviklede relationerne mellem de europæiske stormagter sig i perioden 1870-1945? - Hvorfor kom Hitler til magten? - Hvad karakteriserer den nazistiske ideologi? - Hvordan forsøgte nazisterne at samle tilhængere gennem deres propaganda? - Hvordan kan Holocaust og Holodomor karakteriseres som folkemord? - Hvorfor brød Anden Verdenskrig ud? <p>Varighed: 19 moduler á 60 minutter (april-juni 2026)</p>
Faglige mål	<ul style="list-style-type: none"> - demonstrere indsigt i udviklingen i verdens historie inden for de seneste ca. 500 år, herunder væsentlige begivenheder og sammenhænge mellem den nationale, europæiske og globale udvikling - analysere konflikters opståen og håndteringen af disse samt udviklingen i internationalt samarbejde - reflektere over samspillet mellem mennesker og natur - analysere udviklingen i den globale velstand, samhandel og magtfordeling - skelne mellem forskellige typer af forklaringer på samfundsmæssige forandringer og reflektere over mennesket som historieskabt og historieskabende - demonstrere viden om fagets identitet og metoder - anvende historisk-kritiske tilgange til at indsamle og bearbejde forskelligartet historisk materiale og forholde sig kritisk og reflekterende til historiebrug - formulere og formidle historiefaglige problemstillinger mundtligt og skriftligt og relatere disse til elevernes egen tid
Kernestof	<ul style="list-style-type: none"> - Hovedlinjer i Danmarks og verdens historie - Væsentlige nationale, regionale og globale konflikter og samarbejdsrelationer - Udviklingen i Europas position i verden - Udviklingen af demokrati, menneskerettigheder og ligestilling i nationalt og globalt perspektiv - Globalisering - Kultur i nationale og globale sammenhænge

	<ul style="list-style-type: none"> - Udviklingen i levevilkår, nationalt og globalt - Økonomisk udvikling og dennes betydning for national og global velstand
Anvendt materiale	<p>KERNESTOF</p> <p>Europæerne deler verden ca. 1800</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kolonialisme, imperialism og afkolonisering: https://historieportalen.systeme.dk/?id=1202 - Forudsætningerne for den europæiske imperialism: https://historieportalen.systeme.dk/?id=1209 - Storbritannien: https://historieportalen.systeme.dk/?id=1211 <p>Motiver til imperialism</p> <ul style="list-style-type: none"> - Råvarer og markeder: https://verdenshistorietilhxx.systeme.dk/?id=1214 - Investeringsmuligheder: https://verdenshistorietilhxx.systeme.dk/?id=1215 - Magtpolitik: https://verdenshistorietilhxx.systeme.dk/?id=1216 - Kulturmission og racisme: https://verdenshistorietilhxx.systeme.dk/?id=1217 <p>Kapløbet om Afrika</p> <ul style="list-style-type: none"> - Læreroplæg på baggrund af "Berlinkonferencen": https://historieportalen.systeme.dk/?id=p1227, "De dominerende magter": https://historieportalen.systeme.dk/?id=p1210, "Frankrig": https://historieportalen.systeme.dk/?id=p1212, "Tyskland": https://historieportalen.systeme.dk/?id=p1213, "Rusland": https://historieportalen.systeme.dk/?id=p1214 og "Andre kolonimagter": https://historieportalen.systeme.dk/?id=p1215 in: Allan Ahle et al. <i>Historieportalen</i>, Systime, 2021 & Carl-Johan Bryld & Peter Hansen-Damm, <i>Verdenshistorie til HHX</i>, Systime, 2018 - Delingen af Afrika 1882-1900: https://verdenshistorietilhxx.systeme.dk/?id=1206 - Kapløbet om Afrika: https://verdenshistorietilhxx.systeme.dk/?id=1207 - Fra Kap til Cairo: https://verdenshistorietilhxx.systeme.dk/?id=1208 - Frankrigs planer og Fashoda: https://verdenshistorietilhxx.systeme.dk/?id=1209 - Kilde: Jarlen af Cromer om Ægypten 1908 (uddrag): https://verdenefter1914idanskperspektiv.systeme.dk/?id=c171 <p>Forholdet mellem de europæiske magter</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kilde: Af aftalen på Berlinkonferencen 1884-1885 (kilde ukendt) - Kilde: Jarlen af Cromer om Ægypten 1908 (uddrag): https://verdenefter1914idanskperspektiv.systeme.dk/?id=c171 - Kilde: T. Th. Heines fremstilling af europæiske kolonimagters tilgang til kolonisering (uden år): https://verdenshistorietilhxx.systeme.dk/?id=p1207

Imperialistiske tankegange

- Synet på de andre: <https://historieportalen.systime.dk/?id=1218>
- Den hvide mands byrde: <https://historieportalen.systime.dk/?id=1219>
- Kilde: Hvid Mands Byrde 1899: <https://historieportalen.systime.dk/?id=c3622>
- Kilde: Pear's Soap. Sæbereklame 1890:
<https://historieportalen.systime.dk/?id=1219>

De indfødtes møde med europæerne

- Mødet med europæerne: <https://verdenshistorietilhx.systime.dk/?id=1210>
- Kilde: Congoleseren Jeremiah Kibangu om mødet med europæerne, 1929:
<https://verdenshistorietilhx.systime.dk/?id=1210#c3341>
- Kilde: Basutohøvdingen til den britiske guvernør George Grey, 1858:
<https://verdenshistorietilhx.systime.dk/?id=1210#c3347>

Imperialismens konsekvenser

- En global verdensøkonomi:
<https://verdenshistorietilhx.systime.dk/?id=1218>

Alliancepolitik i Europa

- Europa som verdens politiske centrum:
<https://verdener1914idanskperspektiv.systime.dk/?id=522>
- Storpolitik i Europa:
<https://verdener1914idanskperspektiv.systime.dk/?id=537>

Første Verdenskrig

- Informationssøgning om krigen
- Kilde: Edward Berger, *Intet nyt fra Vestfronten* (2022) (de første ca. 40 minutter)
- Kilde: Kilder – 1. Verdenskrig. Intet nyt fra Vestfronten:
<https://historieportalen.systime.dk/?id=1487#c5815>
- Hvorfor brød krigen ud?: <https://verdenshistorietilhx.systime.dk/?id=539>
- Greb Tyskland efter verdensmagten?:
<https://verdenshistorietilhx.systime.dk/?id=549>
- Var krigen uundgåelig?: <https://verdenshistorietilhx.systime.dk/?id=550>
- En serie fejltagelser?: <https://verdenshistorietilhx.systime.dk/?id=551>
- Kilde: Kilder – 1. Verdenskrig. Intet nyt fra Vestfronten:
<https://historieportalen.systime.dk/?id=1487#c5815>

Den russiske revolution – og fortællingen om den

- Læreroplæg på baggrund af "Rusland – Europas ustabile kæmpe" og "Kommunisterne tager magten" in: Carl-Johan Bryld & Peter Hansen-Damm, *Verdenshistorie til HHX*, Systime, 2018

	<p>SUPPLERENDE STOF</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kilde: Edward Matthew Hole, Battle of Omdurman, 1899 - Repetition af begreberne etnocentrisme og kulturrelativisme fra forløb I - Kilde: Niall Ferguson om Det Britiske Imperiums værdifulde arv, 2003: https://detbritiskeimperium.systime.dk/?id=191#c411 - Kilder: Kort over Europa 1914 + tysk humoristisk kort over Europa 1914 - 12. Historiebrug, skemaet "forskellige typer af historiebrug": https://paasporetahistorien.systime.dk/?id=141 - Rollespil om fredsslutningen efter Første Verdenskrig, udviklet af Henrik Tuxen, edu-games.dk, uden datering - Kort oplæg om bagvedliggende og udløsende årsager med udgangspunkt i "1.5.2. Årsager og forklaringer" in: Kasper Thomsen, <i>Historiefaglig arbejdsbog</i>, Systime, 2018 samt repetition af historiens drivkræfter - Kilde: Don Bluth og Gary Goldman, <i>Anastasia</i> (1997) (uddrag, ca. de første 20 minutter)
Arbejdsformer	<ul style="list-style-type: none"> - Lærerstyret undervisning - Par- og gruppearbejde - Individuelt arbejde - Analoge sorteringsøvelser - Rollespil - Kreative øvelser (fremstilling af plancher, tegninger og remediering)